

УДК 130.2:123:391(045)

О. А. Матюхіна

ДИСКУРС «КОСМІЧНОГО СТИЛЮ» В МОДІ: ПРЕЗЕНТАЦІЯ СВОБОДИ ОСОБИСТОСТІ

Національний авіаційний університет;
e-mail: kievfilozofia@gmail.com; ORCID 0000-0003-2789-0237

Анотація. У статті досліджено «космічний стиль» у моді ХХ ст. як система змістовних символів, принципів побудови костюма, що виражає прагнення молоді до особистої свободи. Шляхом культурно-семантичного аналізу артефактів автор виявляє принципові зміни, які творці «космічного стилю» внесли в систему сучасного костюма як образної системи, сприяли його демократизації й персоналізації. Показано вплив розвитку високих технологій у сфері виробництва матеріалів на значні зміни не лише в одязі, але й у стилі життя. Зазначено, що наукові досягнення та інноваційні технології, поєднання їх із творчими пошуками модельєрів надали молоді одяг і стиль, адекватні її прагненню до вираження й утвердження особистої свободи.

Ключові слова: мода, свобода особистості, молодь, «космічний стиль», демократизація моди

Вступ

Людина і сенс її буття – проблема, визнана в ХХ ст. головною для філософії. Важливою умовою пошуку і реалізації людиною сенсу свого життя є наявність свободи. Починаючи зі Стародавнього Світу, проблема свободи особи перебуває в центрі уваги філософів. Осмислюючи і висвітлюючи дедалі нові і нові її аспекти, філософи об'єктивно сприяють поглибленню розуміння сутності свободи як необхідної умови самореалізації особистості.

Особливої актуальності проблема зовнішньої, внутрішньої, політичної, соціальної, особистої свободи і шляхів її реалізації набуває в умовах інформаційного суспільства. Демократизація всіх сфер суспільного буття, науково-технічний прогрес збільшують як рівень свободи особистості, так і її відповідальність. Водночас, у сучасному суспільстві активізуються спроби маніпулювати свідомістю, вдосконалюються засоби підкорення особистості інтересам окремих груп. Тому дослідження свободи особистості в різних сферах буття є актуальним й дотепер.

Однією зі сфер культури, де постійно протистоять диктат суспільства і прагнення людини до особистісного самовираження, є сфера моди. Це настільки значущий компонент культури, що останніми десятиліттями отримав розвиток особливий напрямок філософії – філософія моди. Один із провідних учених у цій галузі – Ларс Свендсен – у своїй фундаментальній праці «Філософія моди» наголошує, що: «Намагаючись усвідомити наше місце в сучасній історичній ситуації, в центр треба ставити феномен моди. Зростання значення останнього як історичного явища являє собою головну рису сучасності, а власне – відхід від традицій і нескінченну потребу в новому» (Свендсен).

Людина створює моду, а мода створює людину. За останні десятиліття відбулись майже революційні зміни в моді. Постає питання: яким є внутрішній сенс цих змін? Що прагне виразити, а що заперечити молодь – головний творець і споживач моди в сучасному світі? Вона вийшла на суспільну арену в 60-і роки ХХ ст. як нова впливова, багаточисельна сила, яка проголосила свободу особистості своєю основною і вищою цінністю. Свобода розумілась як основна якість людини, сутність особистості, її самоціль. При цьому розуміння свободи багато в чому наближалось до ототожнення її зі свавіллям. Старі цінності, традиції, стереотипи заперечувались як такі, що відповідають

духу часу, заважають самореалізації особистості. Прагнення до свободи суспільної, до свободи внутрішніх переконань поєднувалось із прагненням до свободи зовнішньої – у сфері поведінки, способу життя, вигляду.

Мета і завдання

Однією з проблем філософії моди є дослідження специфіки системи людина-мода-суспільство. Ю. Легенький наголошує, що «дискурс моди є експресивним, виразним, естетичним, самодостатнім щодо поліфонії і репрезентації свободи людини: свободи волі, свободи стану, свободи діяння і свободи поведінки» (Легенький, 2003: 60). У другій половині ХХ ст. мода в розмаїтті напрямків і стилів демонструє небачену поліфонічність у естетичному самовираженні людини. Але якщо проаналізувати засоби, якими стала оперувати мода цього періоду, то стає очевидним, що більшість їх уперше була представлена і запропонована в рамках «космічного стилю». **Мета** роботи полягає у висвітленні свободи особистості, її саморепрезентуванні як дискурсу «космічного стилю». Об'єктом дослідження постає власне складова моди – стиль, «космічний стиль» як система змістовних символів, принципів побудови костюма в окреслену епоху. Постає питання: у який спосіб прагнення молоді до свободи знайшло свій вираз у «космічному стилі»? Чому і як, власне, цей стиль у моді зміг не лише виразити прагнення молоді до свободи, але й надати йому відповідного виразу? Отже, **завданням** дослідження пропонованої статті є виявлення принципових змін, які творці «космічного стилю» внесли в систему сучасного костюма як образної системи, сприяли його демократизації та персоналізації.

Методологія дослідження

Відповідно до мети і завдань статті в дослідженні застосовано соціокультурний підхід, що найкраще дозволяє розкрити зміст теми. Також використано комплекс методів, зокрема аналітичний, системно-логічний, феноменологічний, культурно-семантичного аналізу.

Результати

В одязі молоді другої половини ХХ ст. стала переважати його особистісна складова. Одними з перших за свободу вибору зовнішнього вигляду, проти диктату моди виступили представники

екзистенціалізму. Представники цієї контркультурної течії виступали за нічим не обмежену свободу особистості, свободу особистої волі. Під їхню критику і заперечення потрапили багаточисельні побутові норми і табу, зокрема і у сфері одягу. Вони демонстративно відкидали моду, яку нав'язували суспільству великі кутюр'є. Демонстративна антимодність стала їхньою візитівкою. «Розтягнені рибачькі светри, вузьенькі брюки або джинси, джемperi з високим коміром, розчухране волосся і вовняні дафл-коути стали візитівкою стилю» (Матюхіна, 2018: 92). Стиль Рів-Гоше (отримав назву від паризького кварталу, де збирались екзистенціалісти) достатньо швидко поширився і в інших країнах. Його вплив відчула навіть молодь у соціалістичних країнах. «Переважно це молодь із художніх інститутів, усі в чорних светрах. В одязі максимальна простота і недбалість, що скеровує свою увагу від справ тіла на справи духу» – писав «Przekrój» у 1957 році (Dorota, 2016: 110). Прагнення молоді, особливо творчої, до свободи особистої, звільнення від суспільних і поведінкових обмежень знайшло своє відображення у стилі Рів-Гоше. Але це був стиль «вуличної моди», він не пропонував нових рішень у сфері одягу, а вибирав засоби вираження з наявних елементів. Контркультурні течії з-поміж молоді другої половини ХХ ст. означили проблему узгодження зовнішнього вигляду з внутрішніми прагненнями, переконаннями. Одяг набув статусу матеріалу для самоствердження, інколи агресивного, самопрезентації. Водночас, молодіжна вулична мода віддзеркалювала нестримне прагнення до свободи, навіть до свавілля. Заперечувались і відкидались суспільні табу в зовнішньому вигляді, способі поведінки. Одяг переставав бути демонстрацією своєї належності до певної суспільної групи, прошарку, страти. Швидше, він став виражати ідеї і настрої тих, хто його носить.

Модельєри відчули дух епохи і виразили її у своїх колекціях. Перш за все це була колекція 1958 року Ів Сен-Лорана. Тенденції до демократизації реалізувались у наступні десятиліття. Небачені можливості для перетворення костюма на динамічну образно-символічну систему самопрезентації створив «космічний стиль». Він так змінив і демократизував елементи одягу, що стало можливим і доступним створення будь-якого бажаного образу. «Космічний стиль», інспіровані ним зміни створили умови та можливості для реалізації зовнішньої свободи – самореалізації і самопрезентації особистості, її свободи.

Творці «космічного стилю» А. Курреж, П. Карден, П. Рабанн «спіймали» це прагнення молоді і надали йому адекватної форми. Запропонований ними стиль здійснив демократизацію моди. Відповідаючи на потреби часу, провідні модельєри Франції, Італії та інших країн стали створювати колекції прет-а-порте. Демократизація моди полягала не тільки у збільшенні її доступності, врахуванні смаків і запитів широких кіл молоді, але й відмові від диктату. Тепер провідні дизайнери моди швидше надавали ідеї, матеріал для вибору, а не готові образи. Поліваріантність моди збільшила свободу особистого самовираження.

Уперше людина мала змогу у своєму зовнішньому вигляді виразити бачення себе у світі, а не тільки демонструвати приналежність до спільноти. «Космічний стиль» надав для цього можливості. У моді 60-х його творці запропонували одяг із відповідним кроєм, матеріалами, який надавав можливість створювати бажаний образ – сучасний, динамічний, натхнений епохальними космічними досягненнями. «Це був образ, затребуваний суспільством, особливо такою його верствою, як молодь, образ свободної особистості, націленої в космос як гіпер-простір майбутнього. Тому особливості цього стилю, запропоновані рішення: брюки в жіночому одязі, комбінезони в чоловічому і жіночому одязі як спортивний, повсякденний і навіть святковий одяг, стиль «унісекс», широке використання синтетичних тканин, крій, що формує фігуру, максимальна комфортність одягу і тканин зберігаються і розвиваються в наступні десятиліття, стали основоположними у сучасному одязі» (Маккензи, 2010: 103).

Важливе місце в «космічному стилі» зайняли синтетичні матеріали для одягу і взуття. З одного боку, вони дали змогу створити незвичний образ, який асоціювався як із космонавтами, так і з іншопланетянами, з другого – синтетичні тканини значно зменшували вартість одягу, робили запропоновані моделі доступними для молоді, на смаки якої і були розраховані. Відомі кутюр'є своїми «космічними колекціями» змінили символічний зміст синтетичних тканин. Якщо раніше штучні тканини сприймалися як свідчення бідності, то тепер стали маркером сучасності, прогресивності. Вони стали дотичною ознакою сили людства, озброєного наукою, здатності створювати матеріали за своїми потребами і бажаннями. Поштовх науковим дослідженням і розробкам у галузі синтетичних матеріалів надало дослідження космосу. Всі – від космонавтів до працівників лабораторій та підприємств – потребували матеріалів із чітко окресленими властивостями. Престижність праці в цій галузі, залучення значної кількості інтелігенції, для якої характерними є висока самооцінка, відчуття власної гідності, підвищило вимоги до робочого одягу, а саме: він мав відповідати не лише практичним вимогам, але й бути естетичним. Підвищення потреби у штучних тканинах, стандартів їхніх якостей сприяли розвитку цієї сфери виробництва. З урахуванням вимог космічних досліджень за допомогою високих технологій було створено багато синтетичних матеріалів, які широко використовуються модою другої половини ХХ – початку ХХІ століть. «Такі матеріали, як Меріл, Сапплекс, Тактель, еластин, поліестер у найкращий спосіб надаються для виготовлення спортивних топів, футболок, бриджів, брюк. Ці тканини є зручними під час носіння, простими в догляді, тривалий час не втрачають первісної форми, не деформуються, не розтягуються. Тканина Меріл відрізняється чудовою особливістю випаровувати вологу, пошитий із неї одяг не прилипає до тіла, шкіра має можливість дихати. В такому одязі людина не буде відчувати жодного дискомфорту протягом усього тренування» (Яковлева). «Високі технології», як зазначає Л.

Дротянко, «...знаменують новий етап у ході сучасної науково-технічної революції, що веде до глобальних трансформацій у всіх сферах суспільного життя у всепланетарному масштабі» (Дротянко, 2017: 10). Ця тенденція проявилась і у сфері моди.

По-перше, синтетичні тканини або тканини, що поєднують штучні і природні компоненти, сприяли демократизації моди. Вони є значно дешевшими від природних аналогів, мають кращі споживчі властивості – добре зберігають форму, легко перуться, не потребують багато зусиль. Ці тканини відповідають вимогам молодіжної моди: доступність, еластичність, якість, пристосованість до динамічного стилю життя, яскравість. По-друге, штучні матеріали збільшили зовнішню свободу людини. Модельєри «космічного стилю» розробили принципи використання штучних тканин у пошитті одягу, взуття, аксесуарів. Молодь прагнула звільнитися від обмежень – як соціальних, вікових, так і погодних. Одяг із синтетичних тканин забезпечив їм небачену досі свободу від природних умов. З'явилися непромокальні плащі, куртки, накидки з орталіону, поліхлорвінілу та інших тканин, взуття із синтетичної шкіри – яскраве, з оригінальним дизайном, яке надійно захищало від дощу, мало модну форму і кольори.

Молодь 60-х, яка була активно задіяна у професійному й суспільному житті, швидко оцінила ці новинки, що забезпечували їй небачену свободу, можливість завжди зберігати модний, естетичний, молодіжний, спортивний вигляд.

Велике значення мали синтетичні тканини і в розвитку одягу для спорту, а отже, – у поширенні спортивного стилю життя. Поряд із космічним, не раз переплітаючись із ним, став утверджуватись спортивний стиль. Їхній зв'язок є закономірним, оскільки молодь 60-х прагнула уподібнитися своїм героям – підкорювачам космосу; революціонерам, подібними до Че Гевари. Це передбачало гарну фізичну форму. Важливим атрибутом молодості стало вважатись, як у юнаків, так і у дівчат, гарно треноване, спортивне тіло. Справжній спортивний бум розгорнувся в 70-і роки. «To be fit» (бути у формі) – це не примха, а життєва необхідність. Цей вираз породив назву поширеного спортивного, оздоровчого напрямку – фітнес. Американці та європейці підбирали собі системи вправ, піклувались про здорове харчування, зробили з гарної фізичної форми культ» (DeAgostini, 2016: 36). В 1981 році почалось триумфальне поширення аеробіки. «У моду стрімко ввійшли лосини – штани облягаючого крою, що добре розтягувались, спортивні купальники без рукавів» (DeAgostini, 2016: 34). Одяг для спорту створювався з синтетичних або змішаних тканин.

Щтже, дослідження й освоєння космосу прямо чи опосередковано вплинули на спосіб життя, зовнішній вигляд. Героїка завоювання космосу, образи – реальні і кінематографічні, літературні – підкорювачів космосу утверджували в суспільній свідомості образ «людини майбутнього» – молоді, спортивної, гарної, енергійної, здатної відповідати на виклики світу і перемагати. Збереження гарної фізичної форми стало суспільною нормою. Такою

самою нормою став активний спосіб життя, поширення туризму як масового, так і його екстремальних видів. Поняття свободи особистості стало передбачати і свободу необмеженого пересування як власною країною, так і світом загалом, а в мріях – і планетами Всесвіту. Важливою умовою змін у способі життя стала наявність відповідного одягу – практичного, зручного, естетичного. «Технологічний прогрес перетворив моду із прерогативи багатих нероб у задоволення, доступне кожному. Промислова революція, що забезпечила розвиток текстильної індустрії, зробила можливим масове виробництво одягу... Завдяки появі синтетичних матеріалів на світанку 20 ст. мода стала доступною широким верствам» (Матюхіна, 2018: 130).

Прагнення доповнювати і збагачувати свій вигляд прикрасами притаманне людині з давніх часів. Прикраси мали значення не тільки ритуальне, але й слугували естетичним цілям – прикрашали, доповнювали образ людини, надавали йому закінченості, маркували відмінність нарядного одягу від повсякденного. Висока вартість прикрас регламентувала й обмежувала їхнє використання. Матеріал, з якого було виготовлено прикраси, чітко свідчив про майнове і суспільне становище людини.

Стилістика «космічного стилю» в моді заперечувала використання прикрас з дорогоцінних металів і каменів. Прикраси із пластмас – яскраві, незвичного кольору і форми – саме вони відповідали образу людини космічної ери. Вперше прикраси мали не статусний, а суто естетичний характер. З появою синтетичних матеріалів у 60-і з'явилась біжутерія, яка не була підробкою під дорогу, не була дешевою імітацією дорогих прикрас. Її творці не приховували матеріал, а, навпаки, його підкреслювали. Наголошували, що єдине призначення біжутерії – прикрашати і доповнювати образ людини, а не свідчити про її статус. Біжутерія стала тільки одним з елементів для створення бажаного образу. Прикраси із пластику були, зазвичай, яскравими, масивними, привертати увагу – ніби націлювали їхніх носіїв на розкутість, оригінальність. Раніше притаманне здебільшого представникам богеми бажання виділятися, бути зауваженим тепер у середовищі молоді стало нормативним. Пластмасова біжутерія перетворилась на один з факторів розкутості особистості. Внутрішня свобода, незалежність, прагнення до самоствердження свого «Я» знаходили вираження в усіх елементах молодіжного одягу, або їхньої відсутності. «Космічний стиль» в одязі запропонував лаконічні форми костюму, елімінувавши з нього деякі елементи, які дотепер вважались обов'язковими – зокрема головні убори. Якщо раніше форма головного убору, особливо у жінок, достатньо жорстко регламентувалась модою і звичаєм, окреслювала їхній соціальний і майновий стан, вік, то з 60-х – лише особистими смаками і ситуацією. Творці «космічного стилю», представивши на подіумах манекенниць у шоломах, капюшонах, шовкових хусточках або взагалі без головних уборів, зламали багатовіковий табу, продемонструвавши можливість і допустимість

відмови від них. «Відсутність капелюшків була часткою романтичного жіночого образу 70-х, і, якби не зима, що все ж таки змушує носити глибокі в'язані шапки, чогось змістовно капелюшного в цей час і не згадати...» (Резанова, 2003:183).

«Космічний стиль» 60-х років дав адекватну форму зовнішнього виразу характерного для молоді прагнення до свободи, самоутвердження, неповторності. Широка гамма кольорів зручного, багатофункціонального одягу і взуття – від білого до найяскравіших, насичених, неймовірних, оригінальна пластмасова біжутерія, вибір якої визначався власним бажанням – усе це ідеально відповідало нонконформістській налаштованості молоді, її динамічності, прагненню жити яскраво і вільно.

Обговорення

Філософське осмислення феномену моди, динаміки змін стилів, пропонованих ними сенсів із кінця ХХ століття притягує дедалі більшу увагу дослідників. Уже згадувалось, що філософія моди виділилась в окремий напрям не лише культурології, але й філософії. Класикою теми стали праці Р.Барта «Система моди», Л. Свендсена «Філософія моди», Е. Холландер «Погляд крізь одяг», Р. Кеніга «Соціологія моди» та ін. У них аналізуються зміст і функціонування системи «людина–мода–суспільство», в контексті аналізу моди як соціокультурного феномену розкривається її людиновимірність. Помітним у цьому напрямку є напрацювання українських дослідників. Достатньо згадати праці Ю. Легенького «Філософія моди ХХ століття» (2003), «Дизайн: культурологія та естетика» (2000), Л. Дихнич, Т. Ніколаєвої, Я. Прилипко, Г. Стельмах та ін. У цих працях мода аналізується і як вираження образу епохи, її провідних ідей і змістів, осмислюється дискурс моди та її стилів. Значна увага приділяється змінам у моді, їхнім витокам і причинам у контексті соціально-культурних процесів в Україні ХХ–ХХІ ст. У працях як зарубіжних, так і вітчизняних дослідників звертається увага на прояви в історії моди прагнення до реалізації свободи особистості, або до обмеження цього права, презентації або заперечення самого принципу свободи особи та її вибору. Відтак, дослідження, накопичений і напрацьований ними матеріал, методи дослідження дають змогу перейти до більш детального культурфілософського аналізу особливостей прояву притаманного людині прагнення до свободи в моді, її стилях і напрямках. Ця тема є дуже широкою, тому у статті робиться спроба її часткового висвітлення, а саме у контексті «космічного стилю»

Висновки

Презентація свободи особистості виступає провідним дискурсом моди, її стилів у кінці ХХ – на початку ХХІ ст. Н.М. Сухова зазначає, що «... існує багато напрямів у моді, що покликані розглядати одяг як прояв і вираження індивідуальності».

Знаходження форм для вираження пошуку свободи думки та свободи особистості завжди було символом змін історичного часу» (Сухова, 2017: 125). У чому ж полягає особлива репрезентативність «космічного стилю»? В ньому

знайшла яскравий вираз одна з провідних концепцій «космічної ери» – переконання у силі науки, її здатності відкрити нові можливості для самореалізації особистості. Молодь 60-х шукала нового стилю життя, нових форм для створення свого зовнішнього образу, який виражав би особистісне бачення себе у світі. Творці «космічного стилю» надали цим пошукам і прагненням адекватної форми. Згідно з духом часу, вони стали широко використовувати досягнення високих технологій у сфері матеріалів. Використовуючи визначення Е. Холландер, «космічний стиль» у моді надав молоді одяг для формування образу людини, якою вони хотіли себе бачити і презентувати (Холландер, 2015: 15). Презентація в поведінці, одязі своєї свободи набувала функцію її захисту, утвердження в якості провідної цінності. Мода тривалий час через одяг підкорювала людину стандартам суспільства. Через «космічний стиль» мода надала їй засоби утвердження своєї свободи вибору, реалізації цієї свободи у способі життя.

Список літератури

1. Дротянко Л. Г. Високі технології як засіб трансформації медіа-дискурсу / Л. Г. Дротянко // Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія. – 2017. – №1(25). – С.10-14.
2. История моды. 70-е. Моду диктует музыка. // – DeAGOSTINI. – №11. – 2016. – 47 с.
3. Легенький Ю. Философия моды XX ст. / Ю. Легенький // – Киев: КНУКИМ, 2003 – 300 с.
4. Матюхина А. А. «Космический» стиль в моде 60-х годов XX века (культурологический аспект) / А. А. Матюхина // Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія. – 2018. – №2 (28). – С.99-104.
5. Маккензи Майри. Мода. Путеводитель по стилям / Майри Маккензи – М.:Кладезь-букс, 2010 – 158 с.
6. Резанова Н. Ю. «Кто там в малиновом берет» История дамских шляпок / Н. Ю. Резанова // Популярная энциклопедия моды – Вып. 4. – К.: Изд. «Факт», 2003. – 188 с.
7. Свендсен Ларс Философия моды / Ларс Свендсен // – Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/625463/>
8. Сухова Н. М. Проблема збереження людяності в процесі суспільного розвитку: ХХ–ХХІ століття / Н. М. Сухова // Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія. – 2017. – №1(25). – С.123-126.
9. Холландер Э. Взгляд через одежду / Э. Холландер – М.: Новое литературное обозрение–2015.–576с.
10. Яковлева Т. В. Анализ преимуществ полимерных текстильных материалов / Т. В. Яковлева, Н. М. Артамонова. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/analiz-preimuschestv-polimernych-tekstilnyh-materialov>.
11. Williams Dorota, Softysiak Grzegorz. Modny PRL /Dorota Williams, Grzegorz Softysiak– Warszawa, Świat książki – 2016. – 280 с.

References

1. Drotianko, L. (2017). Vysoki tekhnolohii yak zasib transformatsii media-dyskursu [High technology as a means of transforming media discourse]. *Visnyk Natsionalnoho aviaitsiinoho universytetu, Proceedings of the National Aviation University*, 1(25): 10-14 [in Ukrainian].
2. Istoriya mody. 70-e. Modu diktuet muzyka [Fashion history. 70s Music dictates fashion] (2016). *DeAGOSTINI*, 11 [in Russian].
3. Legenkiy, Yu.G. (2003). Filosofiya modyi XX stoletiya [Philosophy of fashion of the twentieth century]. Kyiv, NNUKIM [in Russian].
4. Matiukhyna, A. (2018). Kosmycheskyi styl v mode 60-kh hodov XX veka (kulturolohicheskyi aspekt) [Space style in the fashion of the 60s of the XX century (cultural aspect)]. *Visnyk*

Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu, *Proceedings of the National Aviation University*, 2 (28): 99-104 [in Russian].

5. Makkenzy, M. (2010). *Moda. Putevodytel po styliam* [Fashion. Style Guide]. Moscow: Kladez-buks [in Russian].

6. Rezanova, N.Iu. (2003). «Kto tam v malynovom berete» Ystoriya damskyykh shliapok ["Who's in the Raspberry Beret?" The History of Ladies' Hats]. *Populiarnaia yentsyklopediia mody, Popular Fashion Encyclopedia*, 4. Kyiv: Yzd. «Fakt» [in Russian].

7. Svendsen, L. (2007). *Fylosofiia mody* [Philosophy of Fashion]. Retrieved from: <https://www.twirpx.com/file/625463/>

8. Sukhova, N.M. (2017). Problema zberezhennia liudianosti v protsesi suspilnoho rozvytku: XX–XXI stolittia []. *Visnyk*

Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu, *Proceedings of the National Aviation University*, 1(25): 123-126 [in Ukrainian].

9. Hollander, E. (2015). *Vzglyad cherez odezhdu* [Seeing through clothes]. Moscow: Novoe literaturnoe obozrenie [in Russian].

10. Yakovleva, T., Artamonova, N. ANALIZ PREIMUSHCHESTV POLIMERNYH TEKSTIL'NYH MATERIALOV [ANALYSIS OF THE ADVANTAGES OF POLYMERIC TEXTILE MATERIALS]. Retrieved from: <https://cyberleninka.ru/article/n/analiz-preimuschestv-polimernykh-tekstilnykh-materialov>.

11. Williams, D. Softysiak, G. (2016). *Modny PRL*. Warszawa, Świat książki.

A. A. Матюхина

ДИСКУРС «КОСМИЧЕСКОГО СТИЛЯ» В МОДЕ: ПРЕЗЕНТАЦИЯ СВОБОДЫ ЛИЧНОСТИ

В статье исследуется «космический стиль» в моде XX века как система содержательных символов, принципов построения костюма, которая выражает стремление молодежи к личной свободе. Путем культурно-семантического анализа артефактов автор выявляет принципиальные изменения, которые творцы «космического стиля» внесли в систему современного костюма как образной системы, способствовали его демократизации и персонализации. Показано влияние развития высоких технологий в сфере производства материалов на глубокие изменения не только в одежде, но и в стиле жизни. Подчеркивается, что научные достижения и инновационные технологии, соединение их с творческими поисками модельеров предоставили молодежи одежду и стиль, адекватные их стремлению к выражению и утверждению личностной свободы.

Ключевые слова: мода, свобода личности, молодежь, «космический стиль», демократизация моды.

A. Matyukhina

"COSMIC STYLE" DISCOURSE IN FASHION: PRESENTATION OF PERSONALITY'S FREEDOM

Introduction. In the article "cosmic style" in the fashion of XXth c. as a system of rich in content symbols, principles of construction of suit, that expresses aspiring of young people to the personal freedom is investigated. **The aim** of the study is to enlighten the individual's freedom and self-presentation as a discourse of "cosmic style". The object of research is the "cosmic style" as a system of meaningful symbols, the principles of costume design in the given period of time as an actual component of fashion. The question arises, in what way the youth's desire for freedom found expression in the "space style"? Why and how, in fact, this style was in fashion not only able to express young people's desire for freedom, but also to give it a proper expression? Hence, the tasks the study is to identify the fundamental changes of the creators of "cosmic style" made in the system of modern costume as a figurative system, contributed into its democratization and personalization. **Research Methods.** In accordance with the aim and tasks of the article, a sociocultural approach was applied, which best allows to reveal the content of the topic. The complex of methods, in particular analytical, system-logical, phenomenological, cultural-semantic analysis, was used too. **Research Results.** In the second half of the XXth c. fashion in a variety of directions and styles demonstrates unprecedented polyphonicity in the aesthetic expression of man. Most facilities which the fashion of this period began to operate, in the first time was presented and offered within the framework of "cosmic style". By the in a civilized manner-semantic analysis of artefacts an author exposes fundamental changes that the creators of "space style" brought in the system of modern suit as a vivid system, his democratizations and personalisations promoted. **Discussion.** Philosophical understanding of the phenomenon of fashion, the dynamics of changes in styles, their proposed meanings since the end of the XXth c. has attracted increasing attention of researchers. The philosophy of fashion is a separate direction both in cultural studies and philosophy. Thus, accumulated material and research methods allow us to move to a more detailed cultural and philosophical analysis of the peculiarities of the manifestation of man's desire for freedom in fashion, its styles and directions. This topic is very broad, so the article attempts to partially cover it, namely in the context of "cosmic style". **Conclusions.** The "cosmic style" of the 60's gave the youth an adequate form of outward expression characteristic of its desire for freedom, self-affirmation, uniqueness, a form that perfectly corresponded to the non-conformist attitude of the youth, its dynamism, and desire to live brightly and freely. The young people of 1960s searched new-style of life, new forms, for creation of the external appearance which would express personality vision of himself in the world. The creators of "cosmic style" gave these searches and aspirations of adequate form. In obedience to the spirit of time, they began widely to draw on accomplishment of high-tech in the field of materials. Influence of development of high-tech is shown in the field of production of materials on deep changes not only in a clothing but also in a lifestyle. It is underlined that scientific achievements and innovative technologies, connection of them with the creative searches of designers was given to the young people clothing and style, adequate to their aspiring to expression and claim of personality freedom.

Keywords: fashion, individual freedom, young people, «space style», democratization.